

มะม่วง

ลักษณะทั่วไป

มะม่วงเป็นไม้ผลเขตร้อนมีขนาดใหญ่สามารถเจริญเติบโตได้ในทุกสภาพพื้นที่ของประเทศไทย ยกเว้นภาคใต้ ซึ่งมีฝนตกชุกทำให้มีปัญหาการออกดอกติดผลค่อนข้างน้อยอีกทั้งยังไม่ค่อยคุ้มค่ากับการลงทุนปลูกเป็นการค้า มะม่วงเป็นไม้ผลที่ทนต่อความแห้งแล้งได้ดี ทั้งที่ดอนและที่ลุ่มที่ไม่มีน้ำท่วมขัง ความสูงจากระดับน้ำทะเลไม่เกิน 300 เมตร สภาพดินที่เหมาะสมคือ ดินร่วนหรือร่วนปนทราย ระบายน้ำดี มีความอุดมสมบูรณ์ปานกลาง-สูง ความเป็นกรด-ด่าง 5.5-7.5 หน้าดินลึกประมาณ 1 เมตร ระดับน้ำใต้ดินไม่เกิน 1 เมตร อุณหภูมิที่เหมาะสม 20-34 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนระหว่าง 700-1,500 มิลลิเมตรต่อปี กระจายตัวสม่ำเสมอในการผลิตมะม่วงเป็นการค้าสามารถดำเนินการผลิตในฤดูกาลอยู่ระหว่างเดือนมีนาคมถึงมิถุนายน ส่วนนอกฤดูจะต้องชักน้ำให้ออกดอกโดยใช้สารพาโคลบิวทราโซล ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 6 เดือนแต่ได้ผลดีต้องเป็นพื้นที่มีน้ำเพียงพอสำหรับให้ในช่วงติดผลและพัฒนาผล

พันธุ์ส่งเสริม

พันธุ์มะม่วงสามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม

1. พันธุ์สำหรับใช้รับประทานดิบ ได้แก่ เขียวเสวย แรด มั่นเดือนแก้ว พิมเสนมัน เป็นต้น
2. พันธุ์สำหรับใช้รับประทานสุก ได้แก่ น้ำดอกไม้ อกร่อง แก้วลิ้มรั้ง โชคอนันต์
3. พันธุ์สำหรับใช้แปรรูป ได้แก่ แก้ว สามปี โชคอนันต์

การปลูก

วิธีการปลูก

1. ไถพรวนและปรับระดับพื้นที่
2. ในที่ลุ่ม ยกร่อง เพื่อการระบายน้ำ (หลังร่องประมาณ 4 เมตร) ที่ดอนทำเนินหลังเต่า (หลังร่องประมาณ 4 เมตร)
3. ตัดถนนกลางแปลงเพื่อขนส่งผลผลิต

ระยะปลูก

6 x 6 เมตร หรือ 8 x 8 เมตร

การเลือกต้นพันธุ์

1. ต้นพันธุ์จากการทาบกิ่ง ต่อกิ่ง
2. เปลี่ยนยอดพันธุ์ดี บนต้นตอ มะม่วงแก้วที่ปลูกในแปลงก่อนแล้ว

การดูแลรักษา

1. การบังคับทรงพุ่ม

- 1.1 ปลิดตายยอดกิ่ง ที่ระยะลำต้นสูง 1 เมตรจากพื้นดิน
- 1.2 หลังตาแตกใหม่แล้วเลี้ยกิ่งข้างที่แตกออกมาใหม่เพียง 3-4 กิ่ง ทำมุมเท่ากัน
- 1.3 ทุกกิ่งสาขาที่เกิดใหม่ปลิดตายยอดกิ่งที่ระยะ 50 เซนติเมตรเพื่อเลี้ยกิ่งข้างไว้ 2 กิ่ง และทำเช่นนี้อีก 2 ครั้งจะได้กิ่งแขนงย่อย 8 กิ่งย่อยต่อกิ่งสาขาใหญ่
- 1.4 ควบคุมทรงพุ่มที่ความสูง 2.5-3 เมตร

2. การพรวนดิน

หลังปลูกไปแล้ว 6 เดือนควรพรวนดินรอบ ๆ ชายพุ่มเป็นวงแหวนความกว้างประมาณ 30 เซนติเมตรปีละประมาณ 2 ครั้ง เพื่อให้รากมีอากาศถ่ายเทและขนไนไปหาอาหารได้ง่าย ทำให้มะม่วงเจริญเติบโตได้รวดเร็ว ควรทำทุก ๆ ปี แต่ครั้งชั้บจากชายพุ่มประมาณ 30 เซนติเมตร

3. การใส่ปุ๋ย

3.1 ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์

ควรทำในช่วงพรวนดินจะได้ช่วยให้ปุ๋ยคลุกเคล้ากับดินป้องกันปุ๋ยกระจายออกนอกบริเวณทรงพุ่ม การให้ปุ๋ยคอกควรให้ 2 ครั้งต่อปี ครั้งละ 5-10 กิโลกรัม

3.2 ปุ๋ยเคมี (กรณีไม่ได้ทำการผลิตแบบอินทรีย์)

3.2.1 ให้ปุ๋ยเคมีกับมะม่วงวัยก่อนให้ผล 1-3 ปีให้ปุ๋ยสูตรเสมอ (15-15-15) หรือ (16-16-16) อัตรา 1-2 กิโลกรัม แบ่งใส่ 2 ครั้ง ลงในร่องดินวงแหวนรอบชายพุ่ม แล้วกลบดินป้องกันการสูญเสียน้ำ ควรทำหลังจากใส่ปุ๋ยคอกไปแล้ว

3.2.2 ให้ปุ๋ยเคมีกับมะม่วงวัยให้ผลเล็ก 4-15 ปี แบ่งการให้ปุ๋ยตามช่วงการพัฒนา ดังนี้

- (1) ช่วงเตรียมต้น หลังเก็บเกี่ยวผลผลิตหรือตัดแต่งกิ่ง พรวนดินไปพร้อมกับใส่ปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยอินทรีย์ อัตรา 10-20 กิโลกรัมต่อต้น กรณีไม่ได้ผลิตแบบอินทรีย์ ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 หรือ 20-10-10 หรือ 30-10-10 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น ซึ่งจะต้องให้ปุ๋ยอีกครั้งช่วงแตกใบอ่อนชุดที่ 2
- (2) ช่วงเตรียมการออกดอก ก่อนมะม่วงแทงช่อดอกประมาณ 2-3 เดือน หรือปลายฤดูฝน ควรใส่ปุ๋ยสูตร 12-24-12 หรือ 8-24-24 อัตรา ½ ของอายุต้น
- (3) ช่วงบำรุงผล หลังจากดอกบานประมาณ 1 เดือน ให้ปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 หรือ 16-16-16 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น
- (4) ช่วงพัฒนาคุณภาพผล ก่อนเก็บเกี่ยวประมาณ 1 เดือนให้ปุ๋ยเคมีสูตร 13-13-21 อัตรา 1-2 กิโลกรัมต่อต้น ในที่มีน้ำชลประทานหรือให้ปุ๋ยทางใบตัวท้ายสูงทุก ๆ 10 วัน 2-3 ครั้ง ก่อนเก็บเกี่ยว

4. การป้องกันกำจัดศัตรูมะม่วง

4.1 แมลงศัตรูมะม่วงที่สำคัญ

- **เพลี้ยไฟ** เป็นแมลงปากดูดขนาดเล็กรูปร่างคล้ายเข็ม ทั้งตัวอ่อนและตัวเต็มวัยดูดกินน้ำเลี้ยงใบอ่อน ยอดอ่อน ตาดอก ช่อดอก ฐานรองดอก ผลอ่อน ทำให้ยอดและใบแห้ง ช่อหงิก ดอกร่วง ผลที่ถูกทำลายผิวจะตกกระเป็นสีน้ำตาลไหม้ และแห้งแตก เมื่อใกล้ผลแก่

การป้องกันกำจัด

- ถ้าพบไม่มากให้ตัดส่วนที่ถูกทำลายไปเผาไฟ

- ศัตรูธรรมชาติที่ทำลายเพลี้ยไฟได้แก่ ไรตัวห้ำ และด้วงเต่าตัวห้ำ
- การใช้สารเคมี ระยะใบอ่อน พ่น1-2 ครั้ง ห่างกัน 7-10 วัน หรือเพนโพรพาท

ริน 10% EC 30 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร ระยะแทงช่อและมะม่วงเริ่มติดผล 0.5-1.0 เซนติเมตร งดพ่นช่วงดอกบาน

- **เพลี้ยจักจั่นมะม่วง** เป็นแมลงปากดูดขนาดเล็กขนาด1-2 มิลลิเมตร อยู่เป็นกลุ่มบริเวณ โคนก้านช่อดอก และก้านใบทำลายใบอ่อน ช่อดอก ก้านดอก ยอดอ่อน ทำลายโดยดูดกินน้ำเลี้ยงจากช่อดอก ทำให้ดอกแห้งและร่วง ติดผลน้อย หรือไม่ติดผลเลย หลังเข้าทำลายถ่ายมูลทำให้เกิดราดำ

การป้องกันกำจัด

- ตัดแต่งกิ่งให้ทรงพุ่มโปร่ง
- ใช้น้ำล้างช่อดอกและใบลดความรุนแรงและลดการเกิดราดำบนใบและช่อดอก

ดอก

- การใช้สารเคมี ใช้แลมปีด้าไซฮาโลทริน 2.5% EC 10 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นก่อนออกดอกเมื่อเพลี้ยจักจั่น 5 ตัว/ช่อ ระยะดอกตูมควรฉีดพ่น 1-2 ครั้ง

- **เพลี้ยจักจั่นฝอยมะม่วง** เป็นแมลงปากดูดขนาดเล็ก 2-5 มิลลิเมตร ตัวอ่อนและตัวเต็มวัยเกาะอยู่ได้ ใบอ่อน ดูดกินน้ำเลี้ยงทำให้ขอบใบแห้ง หักงอ ปลายใบแห้งหด

การป้องกันกำจัด เหมือนเพลี้ยจักจั่นมะม่วง

- **หนอนผีเสื้อเจาะผลมะม่วง** เป็นหนอนผีเสื้อ ตัวอ่อนจะเข้าทำลายทางด้านก้นผลโดยกัดกินและขับถ่ายมูลมาให้เห็นอาจพบได้ 5-10 ตัวต่อผล และทำให้ผลมะม่วงร่วง หล่นพบในระยะมะม่วงผลโต

การป้องกันกำจัด

- ห่อผลระยะ 60 วัน หลังดอกบาน
- เก็บมะม่วงถูกทำลายไปเผาทำลาย
- การใช้สารเคมี เมตามิโดฟอส 60% SL 20 มิลลิกรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นช่วง

มะม่วงติดผลอ่อน

- **แมลงวันผลไม้/แมลงวันทอง** เป็นแมลงวันตัวเมียวางไข่ใต้ผิวหนังผลสุกหรือใกล้สุกผิวเริ่มเหลือง ตัวหนอนกัดกินเนื้อผลทำให้เน่าเสียร่วงหล่น

การป้องกันกำจัด

- ห่อผลด้วยถุงกระดาษ
- เก็บผลถูกทำลายเผาทิ้ง
- กำจัดแมลงวันเพชผู้ด้วยเมทธิลยูจินอล ผสมสารเคมีฆ่าแมลง(เมทธิลยูจินอล ผสมมาลาไทออน 83%อัตรา 2:1 ชุบสำลีวางในขวดน้ำแขวนไว้รอบแปลง)
- ใช้เหยื่อพิษสำเร็จรูป
- ทำหมันแมลงวันทองตัวผู้โดยการฉายรังสี

4.2 โรคมะม่วงที่สำคัญ

- **โรคแอนแทรกโนส**   เข้าทำลายช่วงใบอ่อน ช่อดอกอ่อนหรือผลอ่อนเป็นแผลยุบสีน้ำตาลหรือดำหรือแดง ขอบแผลเข้มรูปร่างไม่แน่นอน
การป้องกันกำจัด
  - ตัดแต่งทรงพุ่มให้โปร่ง แสงส่องผ่านได้
  - กำจัดวัชพืชสม่ำเสมอ
  - เก็บใบเป็นโรคเผาทำลาย
  - การใช้สารเคมี แมนโคเซป 80%WP 40-50 กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พ่นช่วงแตกใบอ่อน แทะช่อดอก และติดผลอ่อน ในช่วงความชื้นสูง ควรพ่นทุก 7-14 วัน ประมาณ 2 ครั้ง

- **โรคราแป้ง**   เข้าทำลายช่วงฤดูหนาว ทำให้ผิวใบเป็นจุดขาว แผลเหลืองเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล บริเวณแผลใต้ใบพบผลสีขาวเข้าทำลายในช่วงดอกเป็นสีขาว ดอกร่วง แผลซ้ำที่ก้านช่อ
การป้องกันกำจัด
  - ในช่วงอากาศหนาวเย็น ให้พ่นสารเคมีเบนโนมิล 50%WP 6-12กรัมต่อน้ำ 20 ลิตร พบอาการในช่วงระยะดอกบานและผลอ่อน

- **โรคราดำ**   พบการระบาดหลังการเข้าทำลายของเพลี้ยจักจั่นและเพลี้ยหอย เพลี้ยแป้ง ซึ่งจะถ่ายมูลเป็นสีน้ำตาล ทำให้ราดำปกคลุมบนผลหรือใบ กิ่งอ่อน ช่อดอก ซึ่งไม่มีผลกระทบต่อคุณภาพผลแต่จะบังแสงบนผิวใบ และเป็นอุปสรรคต่อการผสมเกสร
การป้องกันกำจัด
  - ป้องกันกำจัดเพลี้ยสาเหตุ
  - หลังป้องกันกำจัดแมลงสาเหตุแล้วหากพบคราบน้ำหวานบนใบหรือผลให้พ่นน้ำล้างช่อดอกลดการระบาดของราดำได้